

LUNDS
UNIVERSITET

Institutionen för psykologi

Kandidatuppsats

Valsedelns Empatiska Påverkan

- **En experimentell enkätstudie om selektiv empati i politiska in- och utgrupper**

The Empathic Impact of the Ballot

- **A survey experimental study on selective empathy in political in- and outgroups**

Frida Mohlin & Sara Lassen

Kandidatuppsats HT 23

Handledare: Fredrik Björklund & Marie Björnstjerna

Examinator: Magnus Lindén

Abstract

This study sought to answer whether people have a higher tendency to feel empathy towards people who are part of their own political ingroup, rather than those who are in the outgroup, meaning, if empathy is selective in relation to political in- and outgroups. Empathy is defined here as (1) cognitive empathy, (2) affective empathy, and (3) empathic concern. The sample consisted of people who sympathize with a major left wing political party (Swedish Social Democratic Party) ($n=71$) and people who sympathize with a major right wing party (Moderate Party) ($n=58$) as well as a control group ($n=59$) consisting of participants without a significant affiliation to either Party. The average age among all of the participants were 30.1 years old and the range was 18-77. The study used a survey experimental method, where the participants were presented with a debate article discussing a politician who is a victim of an unwarranted media frenzy and respond to empathy related questions. The article randomly assigned the individual membership of either the Social Democratic or the Moderate party, but was otherwise identical. Findings revealed a significant difference in empathy depending on whether the person to whom empathy is eventually directed towards belongs to the participants' political ingroup or outgroup. In this study, these findings are mainly attributed to social identity theory, which states that people have a so-called 'ingroup bias' - a favoring of people belonging to their own ingroup.

Keywords: empathy, selective empathy, social identity, ingroup-outgroup bias

Sammanfattning

Denna studie sökte svar på huruvida människor tenderar att känna mer empati för personer som tillhör deras politiska ingrupp än de som befinner sig i utgruppen, och därmed om empati är selektivt i förhållande till politiska in- och utgrupper. Empati definieras här som (1) kognitiv empati, (2) affektiv empati, och (3) empatisk oro. Urvalet bestod av personer som identifierar sig som socialdemokrater ($n=71$) och moderater ($n=58$) samt en kontrollgrupp bestående av personer utan stark koppling till vare sig Moderaterna eller Socialdemokraterna ($n=59$). Medelåldern för alla deltagare var 30.1 år och spridningen var 18-77. Studien använde sig av surveyexperiment som metod, i vilket deltagarna fick ta del av en debattartikel som diskuterar en politiker som blivit utsatt för ett obefogat mediedrev. Artikeln varierade slumpmässigt med att beskriva en moderat och en socialdemokrat, men var i övrigt identisk. Deltagarna fick sedan svara på empatirelaterade frågor. Studien visade att det finns en signifikant skillnad i empati beroende på om personen som beskrivs tillhör deltagarens egna politiska in- eller utgrupp. I denna studie tillskrivs detta främst social identitetsteori, som menar att människor har en så kallad ingrupsbias - en favorisering av dem som tillhör den egna ingruppen.

Nyckelord: empati, selektiv empati, social identitet, ingrups- och utgrupps-bias

Tack

Vi vill först och främst uttrycka ett stort tack till alla de som varit deltagande i enkäten och på så sätt gjort denna studie möjlig, utan er hade följande studie inte existerat. Ännu ett stort tack vill vi rikta till våra handledare Marie Björnstjerna och Fredrik Björklund som har givit ovärderligt stöd, rådgivning och uppmuntran under hela uppsatsens gång; Tack! Dessutom vill vi tacka de som bidragit med tidigare forskning och teori som lagt grunden för denna uppsats, det hårda arbetet är det som inspirerat oss till denna studie.

Valsedelns Empatiska Påverkan

Empati - en förmåga vars roll och vikt existerar konstant runt oss och som anses vara en av de viktigaste förmågorna för att upprätthålla goda sociala strukturer och relationer, samtidigt som avsaknaden av empati är en viktig komponent i de hot och den tragik som finns i världen omkring oss (Squier, 1990). Empatin kan dock skilja sig åt avsevärt beroende på vilken typ av relation givaren och mottagaren har till varandra, och ser ofta annorlunda ut beroende på grupper och sociala sammanhang (Cameran et al., 2022). Med all den påverkan empati har på världen omkring oss, samt faktumet att grupptillhörighet spelar en stor roll, kan det vara så att den är selektiv i relation till politiska grupper och att vår empati gentemot politiska motståndare är åtskilligt lägre än empatin gentemot våra politiskt allierade?

Med ett Sverige som ser ut att vara på väg att öka i ideologiskt avstånd, efter att ha stått på stabil grund och varit ett av de minst polariserade länderna i väst under många år (Demokratirådet, 2021), är de inre mekanismerna och effekterna av stark politisk grupptillhörighet minst sagt intressanta i Sverige. Genom att skapa en djupare förståelse för hur detta kan komma att påverka den empati vi har för personer i vår omgivning, kan vi bättre förstå perspektivet utifrån vilket vi relaterar till varandra. Denna studie ämnar därför att ta reda på huruvida det finns en variation i empati baserat på politisk sympati, och förklara varför med utgångspunkt i social identitetsteori.

Empati

Empati är ett historiskt svårfångat begrepp som bland annat sociologer, psykologer och hjärnforskare har försökt definiera sedan början av 1900-talet (Lanzoni, 2018). På grund av att begreppet enligt många är en kombination av flera förmågor och erhåller flera dimensioner, varierar definitionen avsevärt beroende på författare och syfte även i samtida litteratur (Maibom, 2014), vilket kan skapa problem för den som avser att mäta empati. I vissa fall mäter forskaren både empati och sympati, och i andra fall mäts endast kognitiva eller affektiva/emotionella aspekter av begreppet, och det är lätt att begreppet blir för brett eller för snävt. Således är det i denna studies bästa intresse att göra en så tydlig definition av empati som möjligt, för att kunna mäta om selektiv empati är närvarande i politiska in- och utgrupper, samt motivera varför studien anser det problematiskt att sammanslå eller separera särskilda delar.

Denna studie menar att sympati och empati är två olika saker, trots att dessa ord är nära besläktade enligt många. Begreppet sympati syftar allra främst till att beskriva en känsla av sorg eller oro gentemot en annan person (Eisenberg & Miller, 1987), att "tycka synd om",

till skillnad från empati, i vilket en annan persons känslor överförs till det egna känslolivet (Roughley & Schramme, 2018). Att känna empati, alltså, är att känna de känslor som en annan person upplever, medan sympati är att uppleva negativa och/eller ömma känslor *för* en annan person (Roughley & Schramme, 2018). Det är just empati, vidare selektiv empati, som denna studie ämnar att undersöka i förhållande till politiska in- och utgrupper, inte sympati.

En annan relativt vanlig skillnad mellan olika studier som avser mäta empati, är att man väljer att mäta en av de kategorier som begreppet ofta delas upp i - kognitiv empati eller affektiv/emotionell empati. Dessa två dimensioner av empati har vissa viktiga skillnader. Kognitiv empati syftar till förmågan att förstå en annan persons upplevelse, att sätta sig in i en annan persons perspektiv (Davis, 1983), vilket kräver att man åsidosätter det egna perspektivet och föreställer sig själv i en annan persons skor. Affektiv empati, däremot, innebär att förstå en annan persons känslor och tankar i förhållande till en händelse och reagera emotionellt på detta (Davis, 1983, Lesley University, u.å.). Affektiv empati är alltså förmågan att matcha en annan persons känslor, att känna det en annan person känner - inte *bara* en emotionell reaktion till något som händer, utan en förmåga som kräver förståelse för den andra personens emotioner (Coplan & Goldie, 2011). Ingen av dessa typer av empati är direkt felaktiga, de båda är i denna studies mening högst relevanta, men eftersom det finns differens dem emellan kan de mäta olika aspekter av empati - därför är det enligt denna studie av vikt att använda en kombination av dem för att ta fram ett resultat som mäter empati som helhet, annars riskerar studien att endast mäta selektiv kognitiv empati, eller selektiv affektiv empati, och därmed misslyckas med att svara på forskningsfrågan "Behandlar vi människor med olika nivåer av empati beroende på deras partipolitiska grupp tillhörighet?".

Vidare har en lång rad förslag presenterats för standardisering av begreppet empati. Det mest förekommande tillvägagångssättet idag är att dela upp begreppet i flera olika förmågor eller dimensioner som tillsammans utgör innebörden av begreppet. Gerdes et al. (2010) presenterar ett av dessa index - Empathy Assessment Index. Ramverket de tagit fram har tre komponenter; (1) den affektiva responsen till en annan persons känslor och handlingar, (2) den kognitiva bearbetningen av den egna affektiva responsen och den andra personens perspektiv, och (3) det medvetna valet att agera empatiskt. Gerdes et al. (2010) inkluderar både kognitiv och affektiv empati, men har inkluderat ännu en komponent i sitt index, de menar nämligen att beslutsfattande och ett särskilt agerande ((3) det medvetna valet att agera empatiskt) är en mycket viktig del i empati och att empatin sträcker sig längre än den egna personen och känslolivet, och har en direkt påverkan på personen som empatin riktas mot. Det finns dock andra som menar att *agerandet i sig* inte är en nödvändig komponent för att

mäta empati. Goleman et al. (2017), till exempel, som också delar upp empati i tre huvudsakliga komponenter - (1) kognitiv empati, förmågan att förstå en annan persons perspektiv, (2) emotionell (affektiv) empati, förmågan att känna det någon annan känner, och (3) empatisk oro, förmågan att känna vad en annan person behöver från dig. Goleman et al. (2017) har lagt vikt vid att förstå vad en annan person behöver från dig, till skillnad från Gerdes et al. (2010) som menar att själva agerandet är det viktiga. I övrigt är de två definitionerna snarlika. Även Coplan & Goldie (2011) undviker att lägga vikt vid ett särskilt agerande i sin definition av begreppet, men understryker att det ingår i empati att förstå vad en annan person behöver, och att de behoven kan skilja sig från de behoven en själv skulle ha i samma situation. Detta är i linje med Davis (1983) som menar att empati inte kan sträcka sig längre än den egna personen (det vill säga, inte definieras utifrån agerande), då det är en känslomässig respons hos personen som upplever empatin, oberoende av hur personen som empatin riktas mot upplever det. Coplan & Goldie (2011), Goleman et al. (2017) och Davis (1983) är alla inne på liknande spår - agerandet i sig är inte det som gör en person empatisk, men att förstå vad en annan person behöver, däremot, är ett viktigt element i empati. Denna studie delar denna uppfattning, och anser att empati går att mäta utan att ta del av ett fysiskt agerande, vilket denna studie inte kommer att avhandla, men att förståelsen för en annan persons behov är en av de aspekterna som mäter empati. Detta definieras, likt Goleman et al. (2017) och Davis (1983) definitioner, som empatisk oro.

För att sammanfatta; de allra flesta forskarna är överens om att både affektiv och kognitiv empati är två grundläggande dimensioner av empati. För att mäta empati krävs det alltså att båda dessa komponenter finns med i själva definitionen av begreppet. Vidare, för att vara empatisk måste det finnas en förståelse för vad den andra personen behöver i den situation personen befinner sig i. Således har denna studie valt att definiera empati enligt tre komponenter med grund i ovan nämnda referenser - (1) Kognitiv empati, förmågan att uppfatta andra personers känslor och perspektiv, (2) affektiv empati, den affektiva responsen till en annan persons känslor, och (3) empatisk oro, förmågan att förstå vad en annan person behöver i sin situation. De tre komponenterna har valts ut då studien anser att de tillsammans fångar olika, men lika viktiga, dimensioner av empati som är kritiska för att få en helhetsbild av hur människor upplever empati, vilket är mycket viktigt för att säkerställa validitet, och se till att undersökningen mäter just empati, och inte något annat eller enstaka aspekter. Det är alltså utifrån denna definition som denna studie undersöker selektiv empati i politiska in- och utgrupper.

Selektiv Empati

Ovan finns en definition på vad begreppet empati innebär, men empati kan innebära olika saker i praktiken. Denna studie ämnar inte att mäta empati i politiska in- och utgrupper, utan *selektiv* empati. Det kan låta enkelt att avgöra om en person är empatisk eller inte, men faktum är att det finns många faktorer som påverkar förmågan att agera empatiskt gentemot en annan person, och att en person kan verka mycket empatisk i en situation, och känslökall i en annan. Detta beror på det som kallas *selektiv empati*, fenomenet i vilket empati är selektivt (Cameran et al., 2022, Cukier, 2011, Wang et al., 2022). Det vill säga - att vara empatisk kan vara ett val. Den främsta orsaken till varför selektiv empati existerar är att även om empati är en individuell förmåga, så är den beroende av gruppkontexter (Brugeon et al., 2023). Forskning visar att vi har en högre tendens att ge empati till de människor vi relaterar till eller känner samhörighet med, och att empati kan förkastas i förhållande till de vi inte känner denna samhörighet till eller har en relation till. Gemensam kulturell, social, historisk eller politisk bakgrund och/eller grupp banar vägen för empatiskt agerande, och avsaknad av denna typ av gemensam identitet kan innebära att en person avstår från empati (Truc, 2020). Empati har alltså en stark koppling till grupptillhörighet, vilket kan vara avgörande för upplevelsen av empati. Det är just den här vikten av grupptillhörighet, specifikt politiska in- och utgrupper, i förhållande till selektiv empati som denna studie undersöker.

Även behavioristiska studier som behandlar prosocialt beteende (hjälpssamhet, empati och altruism) kan ta oss närmare förståelsen av selektiv empati. Faktum är att barn redan i treårsåldern agerar med olika nivå av hjälpbeteende gentemot andra, baserat på en observation av endast ett beteende (Vaish et al., 2010). Redan vid barnsben är vi alltså väldigt snabba på att bestämma om en person "förtjänar" vårt stöd baserat på väldigt lite information. Vidare har människor en tendens att agera mindre prosocialt mot människor som de misstänker har negativa personlighetsdrag, även när dessa personer är med om något som får dem att lida (Stellar et al., 2014) och ett aktivt val att inte känna empati, till och med känna nöje i förhållande till en annan persons missöde, har en positiv effekt på självkänslan (Brambilla & Riva, 2017).

Alltså, variationen i grad av empati kan vara stor, och anledningarna till variationen är många, ofta överskridande, och kan vara mycket komplexa. Generellt sett, kan selektiv empati sammanfattas som medveten eller omedveten variation i empati i relation till olika individer eller grupper. Det är just detta - den selektiva empatin, som denna studie ämnar att undersöka, i detta fall inom in- och utgrupper, ett område som behandlas inom social identitetsteori.

Social Identitetsteori och In- och Utgrupper

Social identitetsteori (Tajfel & Turner, 1979) är en socialpsykologisk teori som menar att människor placerar mycket av sin identitet i de sociala grupper de tillhör. Dessa grupper kan variera i vad de innebär, allt från etnisk tillhörighet och religiös livsåskådning till generella intressen och politiska åsikter. Tajfel och Turner (1979) menar att social identitetsteori ligger till grund för hur vi betar oss både innanför och utanför våra grupper, i så kallade ingrupper (gruppen vi tillhör) och utgrupper (gruppen vi inte tillhör). Enligt deras teori favoriserar vi de som befinner sig inom gränserna för våra egna sociala grupper, och utvecklar så kallad "ingrupsbias" - en starkt positiv bias för de som tillhör samma grupp som oss. I kontrast till ingrupsbias, avvisar vi dessutom och har fördomar mot de som tillhör utgruppen (Tajfel & Turner, 1979). Forskning visar att denna ingrupsbias utvecklas så tidigt som i femårsåldern i samband med den kognitiva utvecklingen (Aboud, 2003), alltså är den central i nästan hela våra liv och en grundläggande pelare i att förstå vårt eget beteende.

Social identitetsteori behandlar även påverkan på jaget - Tajfel & Turner (1979) menar att vår sociala identitet påverkar självbilden och självuppfattningen, det vill säga hur vi presenterar och ser på oss själva. Den sociala identiteten kan ha inflytande på våra åsikter på ett rent personligt plan och det finns starka tendenser att börja tycka mer som den övriga ingruppen, även utanför gruppssammanhanget. När vi anser oss tillhöra en social grupp, lägger vi alltså till det i självuppfattningen och tillskriver gruppens karakteristik till oss själva (Hogg, 2006). Vidare finns en stark tendens att låta positiva attribut karakterisera hela ingruppen, medan negativt beteende från den sociala gruppen ofta tillskrivs *en* persons tillkortakommanden. Däremot, tillskrivs en persons olämpliga beteende gärna hela gruppen om det handlar om en utgrupp, medan positiva attribut hos en person i utgruppen ofta tillskrivs endast en eller några personer (von Hippel et al., 1997).

Med hjälp av social identitetsteori kan vi alltså förstå varför vi upplever variation i grad av empati gentemot olika individer eller grupper, och förklara hur den processen fungerar.

Politiska In- och Utgrupper

Som ovan nämnt syftar in- och utgrupper till de sociala grupper vi anser oss tillhöra, de vi identifierar oss med (ingrupp), och de sociala grupper vi inte tillhör eller identifierar oss med (utgrupp) (Tajfel & Turner, 1979). I just denna studie är in- och utgrupper baserade på politiska sympatier. Politiska sympatier syftar till en persons stöd för politiska ståndpunkter, partier eller ideologier, det vill säga, den åsikt en person har i politiska frågor. De två

huvudsakliga grupperna som diskuteras och fokuseras på i denna studie är (1) de som sympatiserar med Socialdemokraterna och (2) de som sympatiserar med Moderaterna.

Socialdemokraterna och Moderaterna valdes på grund av deras långa historiska ställning som de två största och mest inflytelserika partierna inom modern svensk politik. De har ofta fått inta ställningen som de viktigaste partierna på deras respektive sida av det politiska spektrumet och sedan 1982 har dessutom alla svenska statsministrar tillhört något av de två partierna (Sveriges Riksdag, 2023). Trots att Sverigedemokraterna gick om M i röster vid valet 2022 (med mindre än 2 procentenheter), och därmed numera är det största partiet i det svenska högerblocket, anser denna studie inte att Sverigedemokraterna skulle fungera bättre som representant för den högra sidan av det politiska spektrumet. Delvis på grund av deras korta historia som ett inflytelserikt parti, då de kom in i riksdagen först 2010, men även på grund av att de länge haft ett anseende som ett "enfrågeparti". Denna studie misstänker att det finns en god risk att partiet inte uppfattas som att vara ett nyanserat parti av allmänheten i någon större omfattning (Hambraeus, 2019) och att den enstaka fråga partiet ofta kopplas till riskerar att vara den enda utgångspunkten att analysera deras hållning gentemot, vilket kan påverka deltagarnas ställningstagande till partiet.

Syfte och Frågeställning

Syftet med denna studie är att ta reda på om människor känner mer eller mindre empati beroende på om den eventuella mottagaren av empatin tillhör deras politiska ingrupp eller utgrupp. Därmed undersöker denna studie selektiv empati i förhållande till partipolitisk sympati. Studien ämnar att presentera ytterligare förslag för att förklara hur och/eller varför personer kan bete sig illa mot sina medmänniskor, i detta fall deras politiska motståndare, och till vilken grad avsaknad av empati kan förklaras genom grupptillhörighet. Förhoppningen är att resultatet som denna studie presenterar ska kunna generaliseras på ett bredare plan och ge djupare förståelse för de förmågor som formar våra sociala liv.

Forskning om selektiv empati är fram till denna dag fortfarande relativt begränsad, trots att fenomenet har fått uppmärksamhet under senare år, och forskning med fokus på empati i förhållande till politiska grupper (Moses, 1985, Simas et al., 2019) använder sig sällan av *selektiv* empati som utgångspunkt. Denna studie är därmed ett nytt bidrag till förståelsen av selektiv empati i sig, och hur fenomenet ser ut i praktiken, samt relationen mellan olika politiska in- och utgrupper med frågeställningen "Behandlar vi människor med olika nivåer av empati beroende på deras partipolitiska grupptillhörighet?".

Hypoteser

Vikten av grupptillhörighet i förhållande till emotioner har gång på gång bevisats vara stor (Bruggeon et al., Cukier, 2011, Truc, 2020). Inte minst är selektiv empati ett fenomen som har påvisats ha stark koppling till grupptillhörighet, och tidigare forskning som har undersökt selektiv empati i gruppkontexter har kunnat fastslå att den selektiva empatin i många fall är helt beroende av det. Baserat på detta misstänker följande studie att människor har en tendens att uppleva en variation i empati baserat på om personen det riktas mot tillhör deras politiska ingrupp eller utgrupp, och att empati därmed är selektivt ur en politisk kontext. Vidare misstänker studien att detta samband blir större vid ökat politiskt engagemang, det vill säga, att de som har starka åsikter om politik och är politiskt intresserade känner mer empati för ingruppen och mindre empati för utgruppen, än de som inte är det. Denna hypotes är främst grundad i social identitetsteori (Tajfel & Turner, 1979, Hogg, 2006) och en tanke om att starkare politisk engagemang, det vill säga, starkare engagemang i ingruppen, stärker den sociala identiteten som är knuten till gruppen. Alltså - ju mer man engagerar sig i gruppen, desto mer tillhörighet känner man till gruppen, och därmed blir ingruppsbias högre i takt med engagemanget i ingruppen.

H_1 : Människor upplever mer empati gentemot personer som tillhör deras politiska ingrupp, än de som tillhör deras politiska utgrupp.

H_2 : Det finns ett samband mellan höga nivåer av politiskt engagemang och höga nivåer av empati gentemot den politiska ingruppen

Metod

Deltagare

Urvalet i denna studie består av 188 personer som är över 18 år och identifierar sig som antingen socialdemokrater eller moderater, eller angav en stark affiliation till ett av de två partierna utan att explicit uttrycka tillhörighet. Även en kontrollgrupp som innefattas av personer som är över 18 år och inte identifierar sig som socialdemokrater eller moderater ingår i urvalet. Moderater utgör 31% av urvalsgruppen ($n=58$), varav 37 stycken män och 21 kvinnor. Socialdemokrater utgör 37% ($n=71$) av urvalsgruppen, varav 34 stycken män och 36 kvinnor, samt 1 annat/vill inte ange. Kontrollgruppen utgör 31% av urvalsgruppen ($n=59$), varav 28 kvinnor, 30 män och 1 annat/vill inte ange. Medelvärde på ålder bland alla deltagare är 30.1, med standardavvikelsen 15.9 och en spridning på 18-77. De olika värdena för åldern ligger på en väldigt jämn nivå i de respektive grupperna.

Deltagarna rekryterades dels genom bekvämlighetsurval, enkäterna delades på olika sociala medier till personer i omgivningen, exempelvis vänner och familj. Vidare användes

typiskt urval - enkäterna delades i specifika forum för socialdemokrater och moderater på facebook och reddit (ett populärt diskussionsforum), QR-koder med länk till studien sattes upp på Ekonomihögskolan i Lund, några av universitetets bibliotek samt på olika platser på Lunds Tekniska Högskola och här befann sig även ansvariga för studien och informerade om den pågående datainsamlingen för att rekrytera fler deltagare. Anledningen till att just Ekonomihögskolan och LTH valdes ut som platser för rekrytering är för att det misstänktes att en större andel moderater skulle kunna rekryteras där, vilket studien var i behov av på grund av att de flesta deltagarna som rekryterades i ett tidigt skede tillhörde gruppen som identifierar sig som socialdemokrater. Anledningen till att bekvämlighetsurval och typiskt urval användes är främst på grund av den tidsbrist som präglade studiens datainsamlingsperiod.

Tidigare forskning har visat att det finns en korrelation mellan kön och empati, där de funnit att kvinnor har något högre genomsnittliga nivåer av empati än män (Burton & Nkwo, 2022). Dessutom pekar viss forskning på en variation i empati i förhållande till ålder, där det påvisats att äldre personer har något högre empati än unga personer (Guariglia et al., 2023). Båda dessa resultat visade dock endast på mindre skillnader, och på grund av brist på forskning inom området anser denna studie att en avgränsning baserad på ålder eller kön, och därmed ett mindre urval, skulle göra mer skada än nytta för att ta fram ett relevant resultat. Resultaten från ovan nämnd forskning (Burton & Nkwo, 2022, Guariglia et al., 2023) hölls dock genomgående i åtanke under studien, och frågor gällande både ålder och kön finns i enkäterna som använts som grund för studien i syfte att testa eventuella interaktionseffekter.

Tabell 1

Könsfördelning i de respektive grupperna.

Grupp	Socialdemokrater ($n=71$)	Moderater ($n=58$)	Kontrollgrupp ($n=59$)
Kön			
Kvinna	36 (51%)	21 (36%)	28 (47%)
Man	34 (48%)	37 (64%)	30 (51%)
Annat/Vill ej ange	1 (1%)	0 (0%)	1 (2%)

Material

I brist på välkonstruerade skalor som mäter empati som endast förhåller sig till specifika situationer snarare än bestående personlighetsdrag, har frågorna gällande empati i denna studie främst utgått från tre olika formulär och tidigare studier från vilka enstaka frågor har inkluderats. Dessa inkluderar Interpersonal Reactivity Index (Davis, 1980), som består av 28 frågor som besvaras på en Likertskala med 5 nivåer inom 4 underkategorier - perspektivtagande, fantasi, empatisk oro samt personlig ångest. I fallet med Interpersonal Reactivity Index var denna studie främst intresserad av de frågor som rör 'perspektivtagande'. Vidare användes Haegerich & Bottoms (2000) mätinstrument för empati. Detta instrument använder sig av tre underkategorier: empati, sympati och likhet, och den enda underkategorin som var relevant för denna studie att hämta inspiration från var i detta fall empati. Instrumentet består av 14 frågor som besvaras på en Likertskala med 6 nivåer, varav 6 frågor behandlade empati. Den sista skalan som användes var Escalas och Sterns (2003) mätinstrument om personers upplevelse av empati i relation till reklamfilmer. Detta mättes på en likertskala med sju punkter. Direktöversättning av frågorna från engelska till svenska har undvikits i fall av alla tre skalor, då detta hade kunnat hota validiteten av frågorna (Beaton et al., 2000). Studien har istället noggrant granskat underkategorierna i varje mätinstrument för att hitta de frågor som överensstämmer med denna studies definition av de olika komponenterna av empati. Även egenkonstruerade frågor som utgår från ovan nämnd definition av empati inkluderades i det slutgiltiga formuläret. Frågorna i det frågeformulär som användes för denna studie utgår med denna bakgrund från tre underkategorier. Dessa innefattar kognitiv empati, som förkortas K i frågeformuläret. Ett exempel på fråga under denna kategori är fråga 2; "Innan jag själv skulle kritisera Martin, så hade jag försökt att föreställa mig hur det skulle kännas att vara i hans situation". Vidare affektiv empati, som förkortas A i frågeformuläret. Ett exempel på fråga under denna kategori är fråga 8; "Jag kan verkligen känna vad Martin måste ha känt under händelserna som beskrivs i debattartikeln". Slutligen oro, som förkortas O i frågeformuläret. Ett exempel från denna underkategori är fråga 9; "Hade jag varit i Martins bekantskapskrets under händelserna som beskrivs i debattartikeln, hade jag velat sträcka ut en hand och erbjuda mitt stöd i förhållande till situationen". Varje underkategori består av 4 frågor. Hela frågeformuläret hittas i bilaga A.

Faktoranalys av det färdigställda frågeformuläret fann att alla frågor i artiklarna som beskriver politikern, "Martin Löfstrand", som socialdemokrat respektive moderat hade ett tillräckligt högt värde ($\alpha > 0.7$). Detta stämmer oavsett vilken artikel som visades, med $\alpha = 0.83$ för artikeln med "moderaten" samt $\alpha = 0.86$ för "socialdemokraten". Reliabilitetsanalys för alla

frågor sammanställda stod på $\alpha=0.84$. Bland de separata komponenterna visade endast den kognitiva underkategorin en tydlig samvariation, med $\alpha=0.72$, till skillnad från resterande där samvariation i relation till underkategorierna inte påträffades. På grund av resultaten från faktoranalysen hamnade alla items i samma faktor, och underkategorierna förkastades.

Pilotstudie

För att testa reliabiliteten, samvariationen och tydligheten i frågeformuläret gjordes en pilotstudie ($n=7$). Frågeformuläret utgick från tre underkategorier - kognitiv empati (K), affektiv empati (A), samt empatisk oro (O) och fyra items inkluderades i samtliga underkategorier. Ingen av respondenterna som tog del i pilotstudien angav alternativet "jag förstår inte frågan/formuleringen känns otydlig" på någon av frågorna, vilket säkerställde tydlighet i formuleringen av alla items. En reliabilitetsanalys gjordes därefter. Utifrån denna analys beslutades att frågor som inte visade på samvariation med resterande ($\alpha<0.7$) skulle exkluderas eller omformuleras, och studien fann att detta gällde 4 items. Vid exkludering av dessa items visade den kognitiva komponenten $\alpha=0.96$, den affektiva komponenten $\alpha=0.69$ (denna ansågs vara så pass nära 0.7 att den fortsatt inkluderades, denna komponent hade dessutom endast 2 items kvar efter exkluderingen) och komponenten för empatisk oro $\alpha=0.91$. Resultaten från reliabilitetsanalysen av samvariationen bland de frågor som från början inkluderades i pilotstudien visade $\alpha=0.91$, och efter rekonstruktion och exkludering av vissa frågor uppgick det till $\alpha=0.93$. Ytterligare en pilotstudie för att testa frågorna efter att de ändrats ansågs inte nödvändigt då den mängd frågor ($n=12$) som användes har valts ut med noggrannhet snarare än nödvändighet i åtanke. Vidare visade exploratorisk faktoranalys att de behållna frågorna i de tre individuella komponenterna (kognitiv empati, affektiv empati och empatisk oro) samvarierade.

Procedur

För att testa hypoteserna i denna studie utfördes ett enkätexperiment, med hjälp av två olika enkäter. Båda enkäterna inleds med information kring studiens upplägg och villkor, och efter att ha tagit del av denna information presenteras deltagarna med ett utdrag ur en debattartikel. Artikeln existerar på riktigt (Aftonbladet, 2016) och handlar om en riksdagsledamot som ska ha varit på middag med extremister, vilket sedan resulterat i ett mediedrev. Debattartikeln anspelar på att politikern anses ha gjort en mindre moralisk överträdelse, dock är det uppenbart att personen i fråga inte gör sig skyldig till något förtjänande av det mediedrev han sedan utsattes för. I båda enkäter har namn och partitillhörighet ändrats; i en av enkäterna har politikerns partitillhörighet ändrats till Socialdemokraterna, i den andra enkäten tillhör han Moderaterna, och deltagarna får

randomiserat ta del av en av dessa två enkäter. Deltagarna uppmanas här att läsa debattartikeln noggrant för att kunna svara så genuint som möjligt på efterföljande frågor, och vidare presenteras dem med 12 självskattningsfrågor som rör deras upplevelse av empati i förhållande till den nyligen lästa debattartikeln. 4 frågor rör kognitiv empati, 4 frågor rör affektiv empati, och 4 frågor rör empatisk oro. Varje fråga besvaras genom att välja ett av följande alternativ: “Jag håller inte alls med”, “Jag håller bara med lite”, “Jag håller med till en viss grad”, “Jag håller med ganska mycket” eller “Jag håller helt med”. Efter att läst artikeln och besvarat de empatirelaterade frågorna får samtliga deltagare oavsett version av enkät svara på samma frågor om deras kön, ålder, politiska åsikter i förhållande till Moderaterna och Socialdemokraterna, samt om de identifierar sig med partierna. De uppmanas även att svara på två frågor om hur insatta och engagerade de är i politik.

Etiska aspekter

Information om politiska åsikter anses vara känsligt material, och då denna studie samlar in denna typ av data, samlades all information in genom Qualtrics, ett program med en anonymiseringsfunktion som utesluter all typ av personlig information från datainsamlingen och gör det omöjligt att ta reda på deltagarnas identitet. Alla respondenter fick ta del av denna information i inledningen och för att ta sig vidare till enkäten var de tvungna att bekräfta sitt samtycke, samt att de var över 18 år. På så sätt har studien säkerställt att deltagarnas känsliga information inte kan härledas tillbaka till dem samt att deltagarna är väl medvetna om deras anonymitet och nyttjande av datan i forskningssyfte.

Vidare använder sig denna studie av vilseledande information - inledningen beskriver ett falskt syfte och studiens egentliga syfte presenteras först efter att respondenterna besvarat alla enkätfrågor. Anledningen till detta vilseledande moment är för att avslöjandet av studiens egentliga syfte ansågs ha potential att leda till att subjekten svarade på det sätt de hade trott var önskvärt, det vill säga enligt social önskvärdhet (Fischer, 1993), vilket kan leda till felaktiga resultat och en studie som inte bidrar med något gott till forskningen. Falsk eller vilseledande information förekommer dessutom i debattartikeln som deltagarna får ta del av i enkäterna. Här har namn och partitillhörighet ändrats helt från den ursprungliga artikeln. Alla deltagare får dock ta del av en utförlig debrief i enkätens slut med full transparens om studiens syfte och datanyttjande, och först efter detta kunde deltagarna välja att skicka in sina svar, eller avstå. På så sätt säkerställer studien att deltagarna är medvetna om att den artikel de fått ta del av är delvis falsk samt att det ursprungliga syftet varit vilseledande. Om det skulle uppkomma förvirring eller ytterligare tankar och frågor inkluderas dessutom kontaktuppgifter

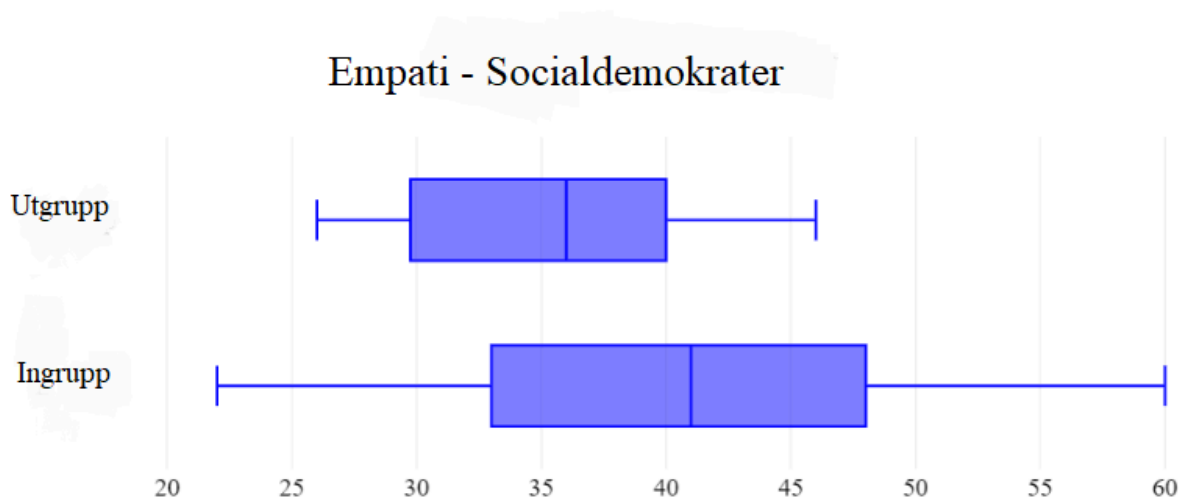
till ansvariga för studien, och deltagare som vill veta mer uppmanas att kontakta telefonnumret. Ingen har kontaktat studien i detta syfte.

Resultat

Ett ensidigt t-test visade att individer känner mer empati för deras politiska ingrupp ($M=43.1$, $SD=9.61$) än vad de gör för deras politiska utgrupp ($M=36.4$, $SD=6.75$), $t(127) = 4.51$, $p=.001$. Detta resultat kvarstod när Moderaterna och Socialdemokraterna analyserades i samma typ av test, men som separata grupper. De socialdemokrater som fick artikeln med deras partikamrat ($M=41.4$, $SD=9.81$) uppvisade högre nivåer av empati för dem i jämförelse med utgruppen ($M=35.3$, $SD=5.68$), $t(69) = 3.14$, $p=.001$. De moderater som fick ta del av en händelse som beskriver en individ i deras ingrupp ($M=45.2$, $SD=9.10$) visade även dem högre empati gentemot dem i jämförelse med deras utgrupp ($M=37.8$, $SD=7.78$), $t(56) = 3.26$, $p<.001$

Figur 1

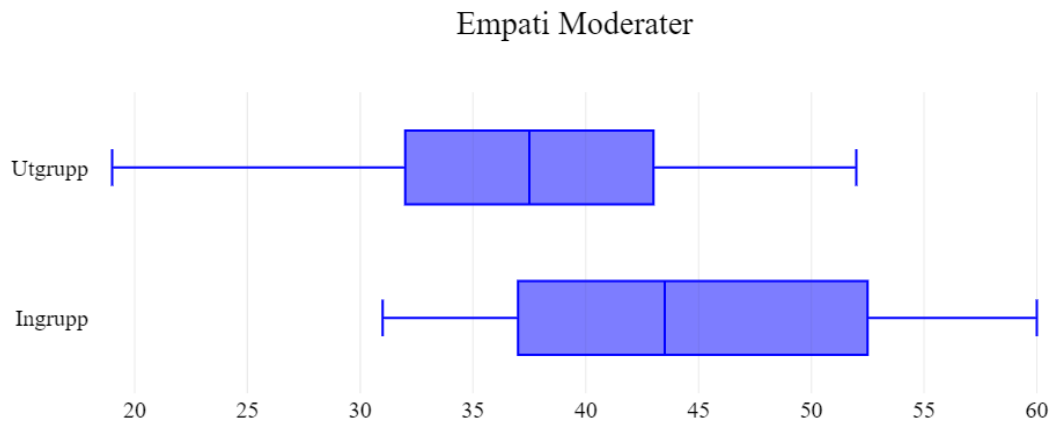
Skillnad i empati mellan in- och utgruppen för Socialdemokrater.

Figur 2

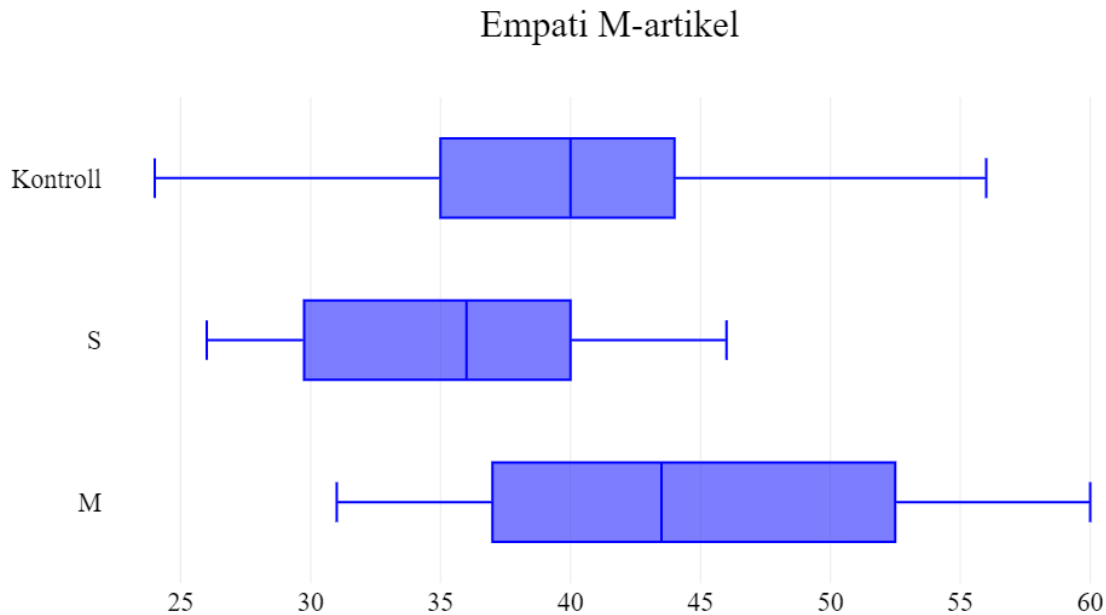
Skillnad i empati mellan in- och utgruppen för Moderater.

Ett tvåsidigt t-test fann ingen signifikant skillnad i nivå av empati mellan de i kontrollgruppen som fick svara på frågeformuläret efter de läst artikeln som beskriver en Moderat ($M=39.3$, $SD=7.39$) och den som beskriver en Socialdemokrat ($M=41.7$, $SD=7.19$), $t(57)=1.28$, $p=.207$. Socialdemokrater som fick ta del av artikeln som beskriver en moderat ($M=35.3$, $SD=5.68$) visade på betydligt olika nivåer av empati i jämförelse med de tillhörande kontrollgruppen som fick ta del utav samma artikel ($M=39.3$, $SD=7.39$), $t(65) = 2.47$, $p=.016$. Även moderater som fick ta del av artikeln med en moderat ($M=45.2$, $SD=9.10$) visade på signifikanta skillnader gentemot kontrollgruppen ($M=39.3$, $SD=7.39$), $t(64) = 2.90$, $p=.005$. För de som blev tilldelade artikeln som beskriver en socialdemokrat påträffades ingen skillnad i empati mellan kontrollgruppen och varken socialdemokrater eller moderater. Tvåsidiga t-test fann ingen signifikant könsskillnad i empati inom varken ingruppen eller utgruppen för varken Moderater eller Socialdemokrater. Dessutom fann ej linjär regression att den mängd empati som uttrycktes för ingruppen inte korrelerade med hur politiskt engagerad individen var, $R^2 = .02$, $F(1, 68) = 1.58$, $p = 0.21$.

Figur 3

Skillnad i empati mellan Kontrollgruppen och Socialdemokrater (S) samt Moderater (M) i förhållande till artikeln som beskriver en Moderat (M-artikel)

Diskussion

Selektiv empati i politiska in- och utgrupper

Med hjälp av ett ensidigt t-test fann denna studie att Hypotes 1: 'Människor upplever mer empati gentemot dem som tillhör deras politiska ingrupp än deras politiska utgrupp', stämmer. Därmed har studien visat på signifikanta skillnader i empati mellan in- och utgrupper och studien kan fastställa att selektiv empati är närvarande i politiska in- och utgrupper, ett fenomen som vi närmare kan förstå med hjälp av social identitetsteori. Tajfel & Turner (1979) menar att människor utvecklar en så kallad ingrupsbias - en stark positiv bias - gentemot personer som tillhör deras egna ingrupp. Det sker en slags favorisering av de som tillhör den egna gruppen, och negativt beteende inom gruppen behandlas mildare än negativt beteende som utförs av någon utanför gruppen. I kontext av denna studie tar sig ingrupsbias form genom att empati är starkare för dem i ingruppen, och svagare för dem i utgruppen. Enligt social identitetsteori föredrar alltså en moderat, och är mer benägen att ha en mer förlåtande hållning till en annan moderat, än till en socialdemokrat (Hogg, 2006, Tajfel & Turner, 1979), vilket denna studie bekräftar. Således är in- och utgrupper en av de faktorer som har en roll i empati och dess selektivitet. Detta stödjer tidigare forskning som menar att

empati är beroende av gruppkontexter (Brugeon et al., 2023, Truc, 2020) och denna studie verkar därmed som ännu ett bidrag till forskningen kring empati i största allmänhet, men specifikt selektiv empati och dess gruppberoende. Dessutom är studien ett bidrag till förståelsen av politiska in- och utgrupper, och hur vi beter oss mot varandra utifrån dem.

Vidare är det inte helt tydligt utifrån resultaten av denna studie om människor tenderar att känna högre empati för ingruppen, eller lägre empati för utgruppen. De uppvisade nivåerna av empati från kontrollgruppen gentemot respektive politiker indikerar att denna effekt uttrycker sig olika beroende på vilken sida den politiska gruppmedlemmen står på. Detta då testgruppen med socialdemokraters empati inte visade sig skilja från kontrollgruppen när det kom till deras partikamrat, men de visade signifikant lägre nivåer av empati gentemot moderaten, medan gruppen med moderater visade på högre empati gentemot sina egna, men med lika nivåer empati mot socialdemokraten som kontrollgruppen. Samtidigt visade inte kontrollgruppen på annorlunda nivåer av empati beroende på vilken artikel de fick. Detta skulle då indikera att socialdemokrater känner lägre empati för utgruppen och moderater högre för ingruppen. Generellt sett dock, finns det en tydlig skillnad i empati mellan de olika grupperna och det är uppenbart att empatin är selektiv. Det som inte är helt uppenbart är alltså endast åt vilket håll.

Politiskt engagemang och nivå av empati

Analysen lyckades inte stödja Hypotes 2: 'Högre grad av politiskt engagemang leder till högre nivåer av empati gentemot den politiska ingruppen'. De teoretiska underlagen som föranledde hypotesen vid studiens början, var att i takt med att engagemanget i ingruppen ökade, skulle dessutom den sociala identiteten som är knuten till ingruppen öka, och därmed förhöja ingrupsbiasen (Tajfel & Turner, 1979). Det visade sig dock inte vara fallet. Detta innebär att selektiv empati i förhållande till politiska in- och utgrupper inte tycks påverkas av hur insatt en person är i politiken eller hur stark deras ideologiska övertygelse är. En möjlig förklaring till att ingen effekt observerades i förhållande till H_2 kan vara att politisk identitet är väldigt stark oavsett nivå av engagemang. Detta skulle betyda att det inte krävs något högt engagemang för att ingrupsbias ska bli stark, utan att politisk identitet i sig är så pass viktigt för personer i Sverige att det skapar ingrupsbias utan att man uttryckligen engagerar sig i ingruppen. Med tanke på den ökade polariseringen som just nu sker i Sverige (Demokratirådet, 2021) är detta inte helt otänkbart. Politiska åsikter blir mer extrema och viktigare för gemene man, och därmed blir den politiskt sociala identiteten starkare i största allmänhet, vilket påverkar känslorna och agerandet gentemot politiska motståndare. Med det

sagt finns det alltid en risk att resultaten som denna studie producerat reflekterar brister i design och urval.

Begränsningar

I förhållande till resultaten av H_2 finns det en chans att deltagarna i denna studie inte hade tillräckligt högt politiskt engagemang för att påvisa en effekt, även om de svarade att det var högt. Dessutom kan det vara så att frågorna om politiskt engagemang som ställdes i enkäten inte var tillräckligt tydliga. Studien hade kunnat be deltagarna att specificera på vilket sätt de är engagerade, och på så sätt kunnat mäta politiskt engagemang på ett bättre sätt. Något säkert sätt att mäta politiskt engagemang lyckades inte påträffas innan studien. Vidare kan skillnaden i empati vara för liten för att denna studie ska kunna detektera den med den urvalsstorlek av testgruppen ($N=129$) som studien hade, då studier med större urval har högre potential att urskilja mindre skillnader.

Det färdiga frågeformuläret som denna studie använt sig av visade sig ha tillräckligt hög intern konsistens för alla frågor gemensamt. När de tre underkategorierna - kognitiv empati, affektiv empati och empatisk oro - analyserades separat, var det dock endast de items som ingår i 'kognitiv empati' som samvarierade med varandra med styrka. Vi kan se (i Bilaga A) att alla frågor som ingår i denna underkategori har sitt ursprung i enkäter som konstruerats av andra och redan testats sin reliabilitet och validitet (Davis, 1980, Escalas & Stern 2003, Haegerich & Bottoms, 2000). I övriga underkategorier fann denna studie ingen specifik samvariation i frågorna i förhållande till deras underkategorier och därmed kan inte studien säkerställa att de komponenter inom empati som studien avsåg mäta, är de som har mätts. Alla frågor i underkategorin 'affektiv empati' har dock också sin grund i redan existerande mätinstrument av empati (Davis, 1980, Haegerich & Bottoms, 2000, Escalas & Stern 2003) men konstruktörerna av dessa mätinstrument har använt sig av något annorlunda definitioner av begreppet empati, vilket kan vara en förklaring till varför samvariation påvisades i 'kognitiv empati' men inte 'affektiv empati'. Tack vare att majoriteten av frågorna i enkäten har sin grund i valida mätskalor, dock, kan vi med tanke på den starka samvariationen mellan alla items, säga att enkäten har mätt någon form av empati, men vilka former eller om det är enligt denna studies definition av begreppet är dock inte uppenbart.

Vidare konstruerades 4 av 12 frågor i formuläret av studien, utan att ha sin grund i redan existerande frågeformulär. Alla dessa frågor tillhör komponenten 'empatisk oro'. Anledningen till att frågorna konstruerades på egen hand var främst på grund av brist på mätinstrument som går i linje med denna studies definition av vad empatisk oro är - 'förmågan att förstå vad en annan person behöver i sin situation'. Frågorna testades

tillsammans med övriga frågor i en pilotstudie, vilket bekräftade att frågorna hade samvariation, reliabilitet och tydlighet. Detta tolkade studien som ett mått på att frågorna var välkonstruerade. Detta kvarstod dock ej vid analys av det färdigställda frågeformuläret. Att underkategorin 'empatisk oro' inte visade på samvariation som separat kategori skulle kunna vara ett tecken på att de egenkonstruerade frågorna som användes inte höll tillräckligt hög validitet.

Det är även värt att nämna att frågeformulärets validitet potentiellt kan ha hotats av översättningen från engelska till svenska i de fall som frågorna har hämtats från redan existerande mätinstrument (Davis, 1980, Escalas & Stern, 2003, Haegerich & Bottoms, 2000). Beaton et al. (2000) understryker vikten av att översätta mätskalor på ett professionellt sätt, bland annat med hjälp av kvalificerade översättare och experter inom området, för att säkerställa att validiteten av skalan inte hotas av översättningen. På grund av denna studies tidsbrist har detta inte följts, utan översättningar har gjorts av ansvariga för studien. Den höga samvariation som frågeformuläret visar talar dock emot att översättningen ska ha hotat konstruktvaliditeten i någon högre grad. Det är dock av vikt att inte förkasta möjligheten att detta kan ha haft en påverkan på resultatet till någon grad. Alla items i de redan existerande mätinstrumenten har dessutom granskats och studien har i vissa fall funnit att en direktöversättning av underkategorier eller definitioner hade kunnat orsaka problem, och därav har studien undvikit denna typ av översättningar. Davis (1980) underkategori 'empathic concern' hade till exempel kunnat direktöversättas till empatisk oro, vilket är en underkategori som denna studie använt sig av, men vid närmare granskning fann studien att denna kategori överensstämmer bättre med det som studien definierar som affektiv empati. Kategoriseringen och valet av frågor utifrån föreliggande mätinstrument har alltså skett med noggrannhet, analys och uppmärksamhet.

Deltagarna i denna studie svarade på enkäten under ett vilseledande syfte, att det som studerades var medias porträttering av politiker, och inte selektiv empati i politiska in- och utgrupper, de fick även besvara en fråga om de kunde gissa vad enkätens hypotes var. 9 (5%) av respondenterna gissade korrekt på vad hypotesen var innan de fick ta del av debriefen, och 16 (9%) kunde gissa att studiens hypotes handlar om något som är relaterat till politisk affiliation och medkänsla (exempelvis "att moderater bara tycker synd om moderater"). 2 av respondenterna kände igen det som beskrevs i debattartikeln och kunde påpeka exakt vilken verklig händelse som artikeln hade baserats på. Dessa två svar inkluderades inte i analysen då risken för att deras känslor för den verkliga händelsen registrerades snarare än det vi ville studera. De övriga lämnades kvar i analysen då de inte ansågs hota validiteten. Detta på grund

av deras småskalighet samt antydning till bristande självsäkerhet i svaren (t.ex. inkludering av ord som "typ" eller "kanske"). På grund av detta går det att anta att det vilseledande elementet varit framgångsrikt i att *minska* chanserna för social önskvärdhet, men det ska inte antas att det fullskaligt eliminerat den sociala önskvärdheten, särskilt med tanke på att empati generellt sett är en socialt önskvärd förmåga.

Framtida forskning

Till denna dag är forskningen om selektiv empati fortfarande begränsad, och denna studie anser att det är ett fenomen som är intressant och värdefullt att vidare forska på i största allmänhet. Förståelse för hur selektiv empati uttrycker sig och tar plats i våra liv kan hjälpa oss få en bättre förståelse för de förmågor som formar våra sociala liv och hur avsaknad av dem påverkar oss, och därmed är selektiv empati ett alltför lite studerat område inom socialpsykologin. När empati studeras, är det sällan dess selektivitet som är i fokus, trots att det har fastslagits att det är närvarande, särskilt ur gruppkontexter. För att vidare utvidga förståelsen om in- och utgrupper och dess roll i våra liv, anser denna studie alltså att selektiv empati bör studeras ytterligare.

Inför framtida forskning inom området vore det vidare mycket intressant att göra en liknande studie som denna i större skala. Det finns en koppling mellan in- och utgrupper och selektiv empati, men på grund av det bekvämlighetsurval som denna studie av nödvändighet använt sig av finns det en god chans att det inte är fullständigt generaliserbart. Delvis på grund av att många av respondenterna var unga studenter. Det skulle därför vara av värde att djupare utforska fenomenet för att få en bredare och tydligare bild av hur selektiv empati tar sig uttryck i politiska in- och utgrupper i olika demografiska grupper. Framtida forskning inom området borde dessutom ta denna studies begränsningar i beaktning - de items som använts i frågeformuläret kan bli bättre. Det finns ett tydligt behov av utveckling av frågeformulär som mäter empati - de som finns är till stor del antingen något daterade eller mäter mer specifika delar av begreppet. Dessutom handlar de flesta mätinstrument för empati om empati som egenskap eller personlighetsdrag och mindre om empati i förhållande till specifika situationer. Således uppmanar denna studie framtida forskare inom området att utveckla ett ordentligt frågeformulär som mäter "situationell" empati.

Vidare visade H_2 : Högre grad av politiskt engagemang leder till högre nivåer av empati gentemot den politiska ingruppen, inte på signifikanta resultat, och anledningen till detta har diskuterats utifrån flera olika perspektiv. En tidigare nämnd förklaring är att urvalet var för litet, en annan är att nivån av politiskt engagemang hos urvalet i denna studie helt enkelt inte var starkt *nog*. Inför framtida forskning skulle det således vara mycket intressant

att studera denna hypotes närmare. Ett förslag är att mäta om det finns skillnader i hur karriärpolitiker och de som “endast” röstar lojalt på ett parti skiljer sig i nivå av selektiv empati.

Slutsats

Syftet med denna studie var att undersöka om vi behandlar människor med olika nivåer av empati beroende på deras partipolitiska grupptillhörighet. Studien kan utifrån dess resultat fastslå att sådant är fallet, och därmed att selektiv empati är närvarande i politiska in- och utgrupper. Moderater i Sverige visar betydligt högre nivåer av empati gentemot andra moderater än socialdemokrater, och socialdemokrater visar betydligt lägre nivåer av empati gentemot moderater än mot andra socialdemokrater. Således är empati selektivt i en politisk gruppkontext, och denna studie har bidragit med vidare forskning till detta fortfarande begränsade forskningsområde, samt stärkt tidigare forskning om selektiv empati och dess beroende av gruppkontexter. Med hjälp av denna forskning kan vi skapa en bättre förståelse för hur vi, i ett ökat polariserat Sverige, agerar gentemot våra medmänniskor baserat på partipolitisk tillhörighet. Vidare fann föreliggande studie inte att ingrupsbias ökar i takt med ökat engagemang i gruppen, trots att det var ett förväntat resultat. Detta kan bero på att en effekt helt enkelt inte är beroende av nivå av politiskt engagemang, men bör studeras vidare i andra urval för att få en tydligare bild av dess eventuella påverkan på selektiv empati i politiska in- och utgrupper.

Referenser

- About FE. (2003) The formation of in-group favoritism and out-group prejudice in young children: Are they distinct attitudes? *Developmental Psychology*. 2003;39(1):48-60. <https://doi.org/10.1037/0012-1649.39.1.48>
- Beaton, DE., Bombardier, C., Guillemin, F., Ferraz, MB. (2000) Guidelines for the Process of Cross-Cultural Adaptation of Self-Report Measures. *Spine, Volume 25*(24), 3186-3191. <https://doi.org/10.1097/00007632-200012150-00014>
- Brambilla, M., & Riva, P. (2017). Predicting pleasure at others' misfortune: Morality trumps sociability and competence in driving deservingness and schadenfreude. *Motivation and Emotion*, 41(2), 243–253. <https://doi-org.ludwig.lub.lu.se/10.1007/s11031-016-9594-2>
- Brugeron, J., Deneuville, A., Mniai, S. (2023) Analyzing and Subverting the Frames of Selective Empathy. *Hybrid - Journal of Arts and Human Meditations, Issue 10* <https://doi.org/10.4000/hybrid.3054>
- Burton, L., & Nkwo, C. (2022). Gender differences in the relationship between state and trait anxiety and empathy. *Current Psychology: A Journal for Diverse Perspectives on Diverse Psychological Issues*. <https://doi-org.ludwig.lub.lu.se/10.1007/s12144-022-03716-5>
- Coplan, A., & Goldie, P. (2014). Empathy: Philosophical and psychological perspectives (A. Coplan & P. Goldie (Eds.)). *Oxford University Press*.
- Cukier, A. (2011) Réification et contrôle de l'empathie: quelles perspectives pour la philosophie sociale? Les paradoxes de l'empathie. *Philosophie, Psychanalyse, Sciences Sociales*. CNRS Éditions. <https://doi.org/10.4000/books.editions-cnrs.17163>.
- Davis, M. H. (1980). Individual differences in empathy: A multidimensional approach [ProQuest Information & Learning]. In *Dissertation Abstracts International* (Vol. 40, Issue 7–B, p. 3480).
- Davis, M. H. (1983). Measuring individual differences in empathy: Evidence for a multidimensional approach. *Journal of Personality and Social Psychology*, 44(1), 113–126. <https://doi-org.ludwig.lub.lu.se/10.1037/0022-3514.44.1.113>
- Escalas, J. E., & Stern, B. B. (2003). Sympathy and empathy: Emotional responses to advertising dramas. *Journal of Consumer Research*, 29(4), 566–578. <https://doi-org.ludwig.lub.lu.se/10.1086/346251>
- Eisenberg, N., & Miller, P. A. (1987). Empathy, sympathy, and altruism: Empirical and

- conceptual links. In N. Eisenberg & J. Strayer (Eds.), *Empathy and its Development*, 292–316. Cambridge University Press.
- Fisher, R. J. (1993). Social desirability bias and the validity of indirect questioning. *Journal of Consumer Research*, 20(2), 303–315.
<https://doi-org.ludwig.lub.lu.se/10.1086/209351>
- Gerdes, K. E., Lietz, C. A., & Segal, E. A. (2011). Measuring empathy in the 21st century: Development of an empathy index rooted in social cognitive neuroscience and social justice. *Social Work Research*, 35(2), 83–93.
<https://doi-org.ludwig.lub.lu.se/10.1093/swr/35.2.83>
- Goleman, D., McKee, A., Waytz, A. (2017) *Empathy* (HBR Emotional Intelligence Series) *Harvard Business Review Press*
- Guariglia, P., Palmiero, M., Giannini, A. M., & Piccardi, L. (2023). The key role of empathy in the relationship between age and social support. *Healthcare*, 11(17), 2464.
<https://doi.org/10.3390/healthcare11172464>
- Haegerich, T. M., & Bottoms, B. L. (2000). Empathy and jurors' decisions in patricide trials involving child sexual assault allegations. *Law and Human Behavior*, 24(4), 421–448.
<https://doi-org.ludwig.lub.lu.se/10.1023/A:1005592213294>
- Hambraeus, U. (2019, September 22). Novus: SD inte längre enfrågeparti. *SVT Nyheter*.
<https://www.svt.se/nyheter/inrikes/sd-inte-langre-enfrageparti>
- Hogg, M. (2006) Social Identity Theory. P. J. Burke (Ed.), *Contemporary social psychological theories*, 111–136. Stanford University Press.
- Karlsson, U. (2016) Det var mediedrevet som avsatte Romson. *Aftonbladet*.
<https://www.aftonbladet.se/debatt/a/21yqgq/det-var-mediedrevet-som-avsatte-romson>
- Lanzoni, S. (2018) *Empathy: A history*. Yale University Press.
<https://doi-org.ludwig.lub.lu.se/10.2307/j.ctv5cgb7s>
- Lesley University (u.å.) *The psychology of emotional and cognitive empathy*.
<https://lesley.edu/article/the-psychology-of-emotional-and-cognitive-empathy>
- Maibom, H. (2014) *Empathy and morality*. Oxford University Press
<https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780199969470.001.0001>
- Moses, R. (1985). Empathy and dis-empathy in political conflict. *Political Psychology*, 6(1), 135–139. <https://doi-org.ludwig.lub.lu.se/10.2307/3791274>
- Roughley, N., & Schramme, T. (2018). Forms of fellow feeling: Empathy, sympathy, concern and moral agency (N. Roughley & T. Schramme (Eds.)). *Cambridge University Press*.
<https://doi-org.ludwig.lub.lu.se/10.1017/9781316271698>

- Stellar, J., Feinberg, M., & Keltner, D. (2014). When the selfish suffer: Evidence for selective prosocial emotional and physiological responses to suffering egoists. *Evolution and Human Behavior*, 35(2), 140–147.
<https://doi-org.ludwig.lub.lu.se/10.1016/j.evolhumbehav.2013.12.001>
- Sveriges Riksdag (2023) Tidigare regeringsbildningar och statsministrar.
<https://www.riksdagen.se/sv/sa-fungerar-riksdagen/demokrati/sa-bildas-regeringen/tidigare-regeringsbildningar-och-statsministrar/>
- Simas, E., Clifford, S., Kirkland, J. H. (2019) How empathic concern fuels political polarization. *American Political Science Review*, 114(1), 258 - 269.
<https://doi.org/10.1017/S0003055419000534>.
- Squier, R. W. (1990). A model of empathic understanding and adherence to treatment regimens in practitioner-patient relationships. *Social Science & Medicine*, 30(3), 325–339. [https://doi-org.ludwig.lub.lu.se/10.1016/0277-9536\(90\)90188-X](https://doi-org.ludwig.lub.lu.se/10.1016/0277-9536(90)90188-X)
- Tajfel, H., & Turner, J. C. (1979). An integrative theory of intergroup conflict. In W. G. Austin, & S. Worchel (Eds.), *The social psychology of intergroup relations* (pp. 33-37). *Brooks/Cole*.
- Truc, G. (2020) Tous concernés? La dimension collective des émotions en situation d’attentats. In Kaufmann, L., & Quéré, L. (Eds.), *Les émotions collectives: En quête d’un « objet » impossible*. Paris: Éditions de l’École des hautes études en sciences sociales. <https://doi.org/10.4000/books.editionsehess.29399>
- Vaish, A., Carpenter, M., & Tomasello, M. (2010). Young children selectively avoid helping people with harmful intentions. *Child Development*, 81(6), 1661–1669.
<https://doi-org.ludwig.lub.lu.se/10.1111/j.1467-8624.2010.01500.x>
- von Hippel, W., Sekaquaptewa, D., & Vargas, P. (1997). The linguistic intergroup bias as an implicit indicator of prejudice. *Journal of Experimental Social Psychology*, 33(5), 490–509. <https://doi-org.ludwig.lub.lu.se/10.1006/jesp.1997.1332>
- Wang, Y., Harris, P. L., Pei, M., & Su, Y. (2022). Do bad people deserve empathy? Selective empathy based on targets’ moral characteristics. *Affective Science*.
<https://doi-org.ludwig.lub.lu.se/10.1007/s42761-022-00165-y>

Bilaga A

Det färdigkonstruerade frågeformuläret (i randomiserad ordning)

1. Om jag hade varit en närstående till Martin, hade jag förstått vilken typ av stöd Martin skulle behövt i situationen som beskrivs i debattartikeln. (O) - Egenkonstruerad
2. Innan jag själv skulle kritisera Martin, så hade jag försökt att föreställa mig hur det skulle kännas att vara i hans situation. (K) - IRI 28 (PT)
3. Martins missöde, som beskrivs i debattartikeln, gör mig inte särskilt upprörd (A) (-) - IRI 14 (EC)
4. Det hade varit svårt för mig att förstå hur jag skulle kunna finnas där för Martin, under händelserna som beskrivs i debattartikeln, om jag befann mig i hans bekantskapskrets. (O) (-) - Egenkonstruerad - Fråga 1 vänd
5. Jag har inga svårigheter med att sätta mig in i Martins perspektiv under händelserna som beskrivs i debattartikeln. (K) - Haegerich & Bottoms 3
6. När jag läste utdraget från debattartikeln, kunde jag föreställa mig att samma sak kunde hända mig. (A) - Escalas & Stern 3 (ARE)
7. Jag kan verkligen föreställa mig Martins tankegångar under händelserna som beskrivs i debattartikeln. (K) - Haegerich och Bottoms 1
8. Jag kan verkligen känna vad Martin måste ha känt under händelserna som beskrivs i debattartikeln. (A) - Haegerich och Bottoms 2
9. Hade jag varit i Martins bekantskapskrets under händelserna som beskrivs i debattartikeln, hade jag velat sträcka ut en hand och erbjuda mitt stöd i förhållande till situationen. (O) - Egenkonstruerad
10. Jag har svårt att förstå hur situationen som beskrivs i debattartikeln upplevdes av Martin. (K) (-) - Haegerich & Bottoms 3 - Fråga 5 vänd

11. Hade jag varit i Martins bekantskapskrets under händelserna som beskrivs i debattartikeln, hade jag tyckt att han borde hantera situationen på egen hand. (O) (-) - Egenkonst ruerad - Fråga 9 vänd
12. Jag känner mig inte känslomässigt berörd av att läsa om händelserna som Martin var med om i debattartikeln. (A) (-) - Haegerich och Bottoms 2 - Fråga 8 vänd

Bilaga B

Debattartikeln som föregick frågeformuläret

Mediedrevet som avsatte Lofstrand

Än en gång har vi bevittnat ett skolexempel på ett gränslöst mediadrev. Ett drev mot enskilda politiker inom (Socialdemokraterna/Moderaterna). Ett drev där pressetiken satts ur spel och media blåst upp oväsentligheter till skandaler.

Däremot lämnas (S/M:s) politiska koncept i stort sett i fred. Martin Lofstrand blev utsatt för något som kan jämföras med en lynchning. Media har bara väntat på en felsägning för att sedan kunna få honom schavotterad. Avskedandet av honom har inget med hans värderingar eller politiska handlingar att göra. Lofstrand avsattes av drevet.

Drevet började med avslöjandet att Riksdagsledamoten åt en middag där det bland bordsgästerna fanns några extremister. Det anspelades på att Lofstrand hade en relation till våldsbejakande islamism.

Bilder ryckta ur sitt sammanhang fick plötsligt framstå som bevis för att (S/M) är infiltrerat av välorganiserade extremister.

Forskare som Hans Isaksson och Leo Blom var mycket säkra i sina slutsatser, men det var slutsatser som var tämligen grundlösa. De tänkte inte ens tanken att ingen extremistorganisation skulle välja in Lofstrand som medlem.